

Aan: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Van: HISWA-RECRON

Betreft: Consultatie over de wijziging van de Bbl i.v.m. de implementatie van de Richtlijn (EU) 2024/1275 (EPBD IV) ([Overheid.nl | Consultatie Wijziging Besluit bouwwerken leefomgeving en enkele andere besluiten i.v.m. de implementatie van de Richtlijn energieprestatie gebouwen \(EPBD IV\) \(eerste tranche\)](#))

Datum: 21 augustus 2025

HISWA-RECRON is de brancheorganisatie voor jachtbouw, waterrecreatie en landrecreatie. Deze sectoren bestaan uit merendeels MKB ondernemingen en kenmerken zich door een sterk seizoenpatroon in omzet, een sterke afhankelijkheid van de vraag vanuit de markt en daarmee een voortdurende investeringsnoodzaak om aan de vraag en smaak van de gast en de klant te blijven voldoen. Het activiteiten- en dienstenpakket van deze ondernemingen is in zijn algemeenheid zeer breed en veelomvattend en zij beschikken daarvoor doorgaans over tal van gebouwen in hun bedrijfsvoering (denk daarbij aan -heel veel- recreatiewoningen, receptiegebouwen, sanitaire voorzieningen, recreatiehallen, sporthallen, overdekte zwembaden, horecavoorzieningen, gebouwen met vormen van detailhandel, loodsen voor stalling van boten, werkplaatsen, etc) en vaak ook over grotere parkeerplaatsen bij de ondernemingen voor de aanwezige gasten en klanten. Door de aard van de activiteiten binnen de ondernemingen wordt relatief veel energie en water verbruikt. De sectoren worden tevens, meer dan andere sectoren, zwaar belast met administratieve lasten vanuit de overheid en met belastingen en heffingen, die de rendementen van de ondernemingen onder druk zetten.

HISWA-RECRON wil langs deze weg graag reageren op de consultatie met betrekking tot de voorgestelde wijzigingen in de Bbl i.v.m. de implementatie van de Richtlijn (EU) 2024/1275 (EPBD IV).

Wetsvoorstel is financieel ingrijpend

HISWA-RECRON vreest dat de voorgestelde wetswijzigingen financieel ingrijpend zijn voor de ondernemingen die werkzaam zijn in de sectoren die door haar worden

vertegenwoordigd. De wijzigingen brengen forse investeringsverplichtingen met zich mee, zoals voor het opwekken van zonne-energie op de gebouwen die binnen de ondernemingen aanwezig zijn, het aanschaffen en installeren van automatiserings- en controlesystemen voor klimaatbeheersing in gebouwen en het verplicht aanleggen van laadinfrastructuur en installeren van laadpalen voor fietsen en auto's. En ook de wijzigingen met betrekking tot het energielabel en de regels voor keuringen van verwarmings- ventilatie- en aircosystemen in gebouwen leiden tot extra investeringen en kosten.

Nu al veel inzet, ook financieel, op verduurzaming

HISWA-RECRON en de aangesloten ondernemingen zijn groot voorstander van verduurzaming. Het is al meer dan 30 jaar geleden dat de HISWA-RECRON, samen met de aangesloten leden, gestart is met allerlei duurzaamheidsprojecten en de initiatiefnemer was van onder meer de Green Key (<https://www.greenkey.nl/>) en de Blauwe Vlag (<https://www.blauwevlag.nl/>).

Tevens is HISWA-RECRON leider van het domein vrijetijdseconomie van het rijksprogramma 'Collectief Natuurinclusief' en trekker van de in het 'Manifest 2025-2030 - Samenwerking Nationale Parken' genoemde Project om gezamenlijk, met partners te zoeken naar mogelijkheden om de recreatie, het toerisme en de mobiliteit binnen en rondom de nationale parken te verduurzamen.

Duurzaamheid en verduurzaming zit in de genen van de ondernemers die werkzaam zijn in de sector. Tegelijkertijd moeten ondernemingen ook toekomstbestendig zijn en daarvoor is vereist dat er voldoende rendement is om te kunnen blijven investeren in de onderneming, in de eerste plaats om te kunnen blijven voldoen aan de wensen en eisen van de gasten en klanten. En die wensen en eisen zijn niet altijd, vaak zelfs helemaal niet, gericht op duurzaamheid c.q. verduurzaming van de onderneming! Anders gezegd: voor de gast of klant is duurzaamheid doorgaans geen doorslaggevend element in zijn recreatie-keuze en hij wil er doorgaans niet voor betalen.

Rendementen van ondernemingen staan evenwel onder druk door de voortdurende stijging van administratieve lasten en de voortdurende stijging van (centrale en decentrale) belastingen en heffingen, vaak heel fors. Daarbij kan gedacht worden aan de aankomende stijging van de BTW op logies (van 9 naar 21 %), de vaak onredelijke stijgingen van (water-)toeristenbelasting (verhogingen van meer dan 100 % komen regelmatig voor), rioolheffingen, afvalstoffenheffingen, belasting op leidingwater, energiebelasting, etc. Meer dan éénderde (!) van elke euro die binnen een onderneming

in onze sector wordt verdiend, gaat op aan belastingen en heffingen.¹ Vraaguitval is daardoor al manifest.

Pleidooi HISWA-RECRON

HISWA-RECRON vreest dat de implementatie van EPBD IV voor vele ondernemingen in de genoemde sectoren, een negatieve, gestapelde impact heeft op de financiële positie van de bedrijven. De wettelijk afgedwongen investeringslasten kunnen -gelet op de disproportionele belastingverhogingen waarmee de sector veelvuldig wordt geconfronteerd, bezwaarlijk worden doorbelast aan gasten en klanten. Die komen anders niet meer c.q. maken andere keuzes. Dit brengt derhalve voor de bedrijven ernstige financiële problemen met zich, die de toekomstbestendigheid in gevaar brengen.

Wettelijke verplichtingen tot investeringen dienen naar de mening van HISWA-RECRON dan ook zoveel mogelijk te worden beperkt tot maatregelen met een korte terugverdientijd. Tevens vindt HISWA-RECRON dat er niet sprake moet zijn van generieke verplichtingen (en daarmee lastenverzwaring): verdere verduurzaming is voor ondernemingen alleen haalbaar als investeringen ook haalbaar zijn en zichzelf terug verdienen. De praktijk is, dat vooral kleinere ondernemingen en ondernemers worstelen met de financiering van duurzaamheidsinvesteringen; zij investeren liever in zaken die inspelen op de wensen en eisen die hun gasten en klanten stellen.

HISWA-RECRON bepleit verder dat er tevens instrumenten beschikbaar komen waarmee verdere verduurzaming wordt gestimuleerd, gefaciliteerd en ondersteund. Daarbij kan gedacht worden aan subsidies, maar ook kortingen op bepaalde belastingtarieven (bijvoorbeeld energiebelasting en belasting op leidingwater), of overheidsgaranties of leningsmogelijkheden voor maatregelen die aantoonbaar rendabel zijn.

HISWA-RECRON vindt voorts, dat -zeker ondernemingen en ondernemers in het MKB-segment binnen onze sectoren- beduidend meer tijd zouden moeten krijgen om aan eisen van verduurzaming te voldoen. Zoals aangegeven is het activiteiten- en dienstenpakket van de ondernemingen zeer breed en divers en omvat een gemiddelde onderneming veel gebouwen en terreinen en dat maakt het financieel lastig om in alle facetten van de onderneming voortdurend te (moeten) financieren in verdere verduurzaming. Bovendien zijn veel bedrijven seizoensmatig aan het werk en hebben gebouwen buiten het seizoen vaak geen functie, terwijl in andere gevallen gebouwen in het seizoen geen functie hebben. Denk bijvoorbeeld aan horecavoorzieningen op een camping die in de winter gesloten zijn of een opslagloods voor boten die juist in de winter in gebruik is. Of een grotere parkeerplaats bij een jachthaven die in de zomer gebruikt wordt voor het parkeren van auto's, maar in de winter voor de stalling van boten.

¹ Onderzoek ZKA (titel, datum toevoegen)

Met dit soort omstandigheden wordt geen danwel onvoldoende rekening gehouden, terwijl deze opstandigheden wel enorme invloed kunnen hebben op de terugverdiëntijd van verplicht gestelde investeringen. Meer tijd én mogelijkheden voor toepassing van maatwerk is daarom noodzakelijk, waarop dan ook het toezicht moet zijn aangepast.